

GOLI OTOK ► Devastirane kaznionice, nudizam i ronjenje

Zidne parole podsjetnik su na Titov režim

SEDAM DANA PLUS

Goli između pro IDEJA I PUSTOŠ

VLADO ŠESTAN

Prišavši Golom otoku sa zapadne strane, ispred borove šume i ruševina, dug masivan mol odaje dojam da su ovdje pristajali i mnogo veći brodovi od današnjih turističkih. Jurjevo trajekt, brod duhova, mnogima posljednji prijevoz u pakao, zamijenila su posve drukčija plovila. Na molu obnaženih grudi tusta Njemica i njezin suputnik hrču pod suncobranom dok se ovlaš privezan desetak metara dug, sjan »Sun Seeker« lagano njiše na valovima.

S druge strane mola gumenom gliseru pristigli smo s Raba, i u najmodernijoj ronilačkoj opremi zaronili oko hridi. Koliko ironije i suprotnosti u tim prizorima. Nekad najozloglašenija tamnica ovog dijela Europe - Goli otok gdje su život ostavile tisuće zatvorenika raznih naroda i vjera, danas je negdje između ideja i prosvjeda; ni na nebu ni na zemlji. Od I. svjetskog rata kad su Habsburgovci prvi shvatili prednosti prirodne zaštite morskih struja i na otok smjestili ruske zaro-

bljenike do tihog kraja 30. prosinca 1988., ni u najsmjelijim snovima zatvorenici nisu ni pomišljali da će se jednoga dana turisti goli sunčati na plažama, a ronionci snimati škarpine u podmorju.

Na spomen Golog otoka danas prvo što pada na pamet upravo je sjećanje na nekadašnji zloglasni zatvor u kojemu su život izgubili mnogi politički zatvorenici tijekom Titova režima. Broj onih koji su tamo okončali život nikada nije točno utvrđen, no postoje razne pretpostavke. Prema službenom priznanju Aleksandra Rankovića tijekom jednoga partijskoga kongresa, na Golom otoku umrla su 343 zatvorenika. Drugi izvori, međutim, otkrivaju da je broj barem deseterostruko veći. Poznati publicist Vladimir Dedijer tako navodi podatak o čak 3800 poginulih. Tome treba dodati i one koji su umrli neposredno nakon puštanja na slobodu zbog posljedica teškoga zatvorskog života.

Golotočki logoraši bili su, naime, izloženi raznim oblicima mučenja. Bilo je to mjesto iz pakla gdje su se događala ubojstva i samoubojstva,

Napuštena stražarnica dominira surovim krajolikom